

Vergaderjaar 1994–1995

23 970

Vereenvoudiging van de Handelsregisterwet en wijziging van enige andere wetten (Handelsregisterwet 199.)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 12 december 1994

De vaste Commissie voor Economische Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek inzake bovenstaand wetsvoorstel, brengt als volgt verslag uit van haar bevindingen. Met een tijdige beantwoording van de onderstaande vragen en opmerkingen acht de commissie de openbare behandeling van dit voorstel van wet voldoende voorbereid.

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid zijn blij dat, in nauw overleg met en met een positief advies van de Kamers van Koophandel, belangrijke vereenvoudigingen en verbeteringen zijn aangebracht in de nieuwe Handelsregisterwet. De voorgestelde wijzigingen maken een vermindering van de administratieve lastendruk voor ondernemingen mogelijk en bieden de Kamers van Koophandel de mogelijkheid efficiënter te werken.

De leden van de CDA-fractie nemen met belangstelling kennis van het wetsvoorstel.

De leden van de fractie van de VVD hebben met instemming kennisgenomen van de vereenvoudiging van de Handelsregisterwet. Het komt deze leden verstandig voor gebruik te maken van de mogelijkheden die de moderne techniek ons heden ten dage biedt. Zij zijn verheugd dat de vereenvoudiging van de Handelsregisterwet zal bijdragen aan de verlichting van de administratieve lastendruk van het bedrijfsleven. Deze vereenvoudiging zal een eind maken aan de omslachtige meervoudige inschrijving en het systeem van papieren dossiers vervangen zal worden door een papierarm dossier door middel van elektronische en geautomatiseerde gegevensopslag en -verwerking.

De leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling kennis-
Leerkes genomen van het wetsvoorstel Vereenvoudiging van de

¹ Samenstelling:

Leden: Van Erp (VVD), ondervoorzitter, Blaauw (VVD), Van der Vliet (SGP), H. Vos (PvdA), voorzitter, Van Gelder (PvdA), Smits (CDA), Boers-Wijnberg (CDA), Ter Veer (D66), De Jong (CDA), Leers (CDA), Van der Hoeven (CDA), Remkes (VVD), Van Wingerden (AOV), Rabbae (GroenLinks), Jorritsma-van Oosten (D66), De Koning (D66), Voûte-Droste (VVD), Hessing (VVD), Vreeman (PvdA), Zonneveld (CD), Van Dijke (RPF), Van der Ploeg (PvdA), Van Zijl (PvdA), Van Walsem (D66), Houda (PvdA).

Plv. leden: De Korte (VVD), Van Rey (VVD), Van Middelkoop (GPV), Woltjer (PvdA), Sterk (PvdA), Brinkman (CDA), Mateman (CDA), Ybema (D66), Wolters (CDA), Lansink (CDA), Terpstra (CDA), Weisglas (VVD), Nijpels-Hezemans (AOV), M. B. Vos (GroenLinks), Bakker (D66), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Verbugt (VVD), Klein Molekamp (VVD), Witteveen-Hevinga (PvdA), Poppe (SP), Leerkes (U55+), Verspaget (PvdA), Adelmund (PvdA), Vacature D66.

Handelsregisterwet en wijziging van enige andere wetten Zij hebben hierover nog wel enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij vinden het een goede zaak dat de Handelsregisterwet wordt gemoderniseerd en gestroomlijnd. Vereenvoudiging en terugdringing van de papieren rompslomp achten zij dringend gewenst. Met behoud van de oorspronkelijke doelstelling van de Handelsregisterwet, moeten de onderscheiden bepalingen van deze wet kritisch tegen het licht worden gehouden, aldus deze leden.

De leden van de fractie van het SGP achten vervanging van het omslachtige stelsel van meervoudige inschrijving door een systeem van enkelvoudige inschrijving en de voorgestelde verbetering van de juridische structuur van de wet een stap in de goede richting.

2. Vervanging van het stelsel van meervoudige inschrijving door een stelsel van enkelvoudige inschrijving

De leden van de fractie van de PvdA vragen de regering om aan te geven hoe, door meer uitwisseling van gegevens (koppelfunctie) en meer stroomlijning (loketfunctie), de samenwerking tussen de Gemeentelijke Basis Administratie (persoonsgegevens), het Centraal Bureau voor de Arbeidsvoorziening (aantal werknemers), het CBS, de Belastingdienst en de Kamers van Koophandel (handelsregister) kan worden verbeterd zodat nog beter invulling kan worden gegeven aan de doelstelling van de vermindering van administratieve lastendruk. Zo kan een vermindering van de enquêtedruk tot stand komen.

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hechten er sterk aan dat voorlichting aan de ondernemingen over de wijzigingen in het Handelsregister tijdig en uitgebreid plaatsvindt. Is dit onderwerp geweest van overleg tussen kabinet en de Kamers van Koophandel? Wat zijn de resultaten van dit overleg? Welke ideeën leven hierover bij het kabinet?

De leden van de CDA-fractie vragen of, nu ook voor stichtingen en verenigingen kan worden volstaan met enkelvoudige inschrijving, de stichtingen- en verenigingsregisters komen te vervallen. Samenvoeging tot één handelsregister leidt tot een veel efficiëntere manier van werken. Betekent dit dat de kosten en daarmee de jaarlijkse bijdragen van de ingeschrevenen structureel lager zullen worden?

Met het oog op een efficiënt werkend elektronisch en geautomatiseerd systeem is gelijktrekking van de vormvoorschriften wenselijk. Op welke wijze wordt mede ten behoeve van de ingeschrevenen de gewenste stroomlijning bewerkstelligd? Wordt inderdaad bereikt, dat de papieren dossiers effectief vervangen kunnen worden, zowel bij de Kamer als bij de ingeschrevenen? Is het doen van opgaven hiermee werkelijk vereenvoudigd? Hoe sluit de voorgestelde vereenvoudiging en de nieuwe systematiek van de handelsregistratie aan op bestaande Europese wet- en regelgeving. Kan een overzicht van de huidige wet- en regelgeving terzake in de EU-lidstaten worden verstrekt?

Het lijkt de leden van de fractie van de VVD een verstandige aanpak om te komen tot een integratie van het verenigingen- en stichtingenregister. De Kamers van Koophandel beheren reeds het stichtingen- en verenigingenregister zodat materieel gezien geen verandering plaatsvindt. Deze leden spreken dan ook de verwachting uit dat het opnemen van deze inschrijvingen in het handelsregister niet zal leiden tot een hogere werkdruk bij de Kamers van Koophandel.

3. Elektronische en geautomatiseerde gegevensopslag en -verwerking

De leden van de CDA-fractie merken op dat het Centraal Bureau voor de Statistiek gegevens verzamelt op terreinen die gedeeltelijk overeenkomen met dat van de Kamers van Koophandel. In hoeverre zullen geautomatiseerde systemen op elkaar worden afgestemd en zijn er mogelijkheden tot efficiënte uitwisseling van informatie?

De leden van de fractie van de VVD hebben nog een enkele opmerking over de elektronische en geautomatiseerde gegevensopslag en -verwerking. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat met het gebruik van elektronisch opgeslagen gegevens een betere beveiliging kan worden bereikt dan met een papieren dossier het geval zou zijn. De leden van de VVD-fractie wensen te vernemen of er rekening gehouden is met de toenemende kennis die bestaat bij het publiek, goedwillend en kwaadwillend, betreffende computers, waardoor het een koud kunstje kan zijn om een computer te kraken en naar believen gegevens in te zien c.q. te wijzigen. Zijn er voldoende geavanceerde beveiligingssystemen beschikbaar om de veiligheid c.q. privacy te waarborgen? Mochten dergelijke systemen beschikbaar zijn dan vernemen de leden van de VVD-fractie graag welke dat zijn.

4. Wijziging van de Handelsregisterwet op een aantal juridische aspecten

De leden van de VVD-fractie achten het van belang dat het wetsvoorstel aanzienlijk beknopter is dan de bestaande wet. Zij vragen zich af of het mogelijk is om op korte termijn het Handelsregisterbesluit en het Besluit bijdragen handelsregister samen te voegen in één AMvB. Deze leden hechten aan de inzichtelijkheid van regelgeving die hiermee beoogd wordt. Kan de regering in dit kader aangeven welke de beperkingen zijn die voortvloeien uit de EEG-richtlijnen betreffende de registratie van NV's en BV's?

Ook de leden van de fractie van de SGP vragen wanneer het voornemen om het Handelsregisterbesluit en het Besluit bijdragen handelsregister samen te voegen tot één uitvoeringsbesluit zijn beslag zal krijgen.

II. ARTIKELSGEWIJS

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN (ARTIKELEN 1 T/M 4)

Kan de regering uitleggen waarom ervoor is gekozen vast te houden aan het niet via het Handelsregister registreren van de ondernemingen op het gebied van landbouw en visserij, de vrije beroepen en overheidsbedrijven zelf, zo vragen de leden van de PvdA-fractie. Waarom is vastgehouden aan het onderscheid tussen bedrijf en beroep, terwijl in de praktijk een grijs gebied is waarin vrije beroepen vaak bedrijfsmatig werken (bijvoorbeeld maatschappen)?

De leden van de VVD-fractie achten het van belang dat door de methode van aanpak ten behoeve van de vereenvoudiging van de Handelsregisterwet de bestaande jurisprudentie blijvend kan worden gebruikt. Deze aanpak bevordert immers de continuïteit en eenheid van rechtspraak.

HOOFDSTUK 2. DE INSCHRIJVING IN HET HANDELSREGISTER (ARTIKELN 5 T/M 13)

In een algemene maatregel van bestuur wordt geregeld welke gegevens moeten worden ingeschreven, worden de vergoedingen voor registratie en gebruik vastgesteld en worden de termijnen en andere uitvoeringsaspecten geregeld. De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid gaan ervan uit dat zij in een later stadium nog de gelegenheid krijgen meer inhoudelijk op deze materie te kunnen reageren. Wanneer denkt het kabinet de amvb bij de Tweede Kamer te kunnen «voorhangen»? Zij willen er echter nu al op aandringen ook de registratie van vrouwelijke ondernemers in deze amvb te regelen. De Kamers van Koophandel, de gebruikers (bijvoorbeeld onderzoeksbureaus) en MKB-Nederland zijn voorstander van een dergelijke regeling. Op dit moment kan, zoals duidelijk bleek bij het evaluatieonderzoek naar het beleid ten aanzien van vrouwelijke ondernemers, geen serieus beleid worden gemaakt, omdat het beleid niet gebaseerd kan zijn op feitelijke gegevens. Het beleid kan dan ook niet worden geëvalueerd, zodat de resultaten ervan onduidelijk blijven. Als de kosten (het is zeer eenvoudig in te voeren) en de privacy (registratie op geslacht gebeurt op vele plaatsen) geen bezwaar zijn, kan het kabinet dan uitleggen wat er tegen een dergelijke registratie is?

De leden van de CDA-fractie gaan nader in op artikel 11, waarin de bevoegdheid van de Kamers wordt geregeld inzake de verwerking van gegevens bij het overlijden van een ingeschreven persoon, volgens de gemeentelijke basisadministratie. Zijn straks de Kamers aangesloten op de gemeentelijke basisadministratie of is de gemeentelijke basisadministratie straks aangesloten op de Handelsregistratie van de Kamers? Welke gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie zijn voor de Kamers ter inzage?

Artikel 8 van het wetsvoorstel bevat de algemene verplichting tot het opgeven van gegevens en het deponeren van bescheiden die voor het handelsregister relevant zijn. De leden van de fractie van de VVD wensen graag te vernemen of wederom kan worden opgenomen de aanduiding M/V. Zij vragen dit met het oog op het verkrijgen van gegevens betreffende het vrouwelijk ondernemerschap.

De overdracht van gegevens van een ingeschrevene zal in de toekomst door artikel 13 geregeerd worden. De leden van de VVD-fractie, die overigens met deze regeling kunnen instemmen, vragen wie aansprakelijk zal zijn voor het niet of onnauwkeurig uit- dan wel inschrijven door een Kamer van Koophandel. Is er een sanctie op een dergelijk nalaten?

De leden van de fractie van D66 vragen wat er gebeurt met een onderneming die lijkt op gehouden te bestaan? Wanneer de registratie zou moeten worden beëindigd, zou dit moeten gebeuren op last van de rechter of kan dit ook op initiatief van de betrokken Kamer van Koophandel plaats vinden?

Voorts vragen zij wat de Kamer van Koophandel moet doen met zogenaamde lege BV's. Hoe moeten de Kamers van Koophandel dit probleem oplossen? Moeten de Kamers van Koophandel permanent de registers vergelijken?

Bij verhuizing van een onderneming worden nu de betrokken Kamers van Koophandel verantwoordelijk voor de overschrijving. Hoe worden de Kamers van Koophandel geacht te weten van zo'n verhuizing, aldus de leden van de D66-fractie?

Dit probleem speelt tevens bij de verplaatsing van de statutaire zetel en wellicht nog sterker bij het actief worden van een «lege» rechtspersoon.

HOOFDSTUK 3. OPENBAARHEID EN EXTERNE WERKING VAN HET REGISTER (ARTIKELEN 14 T/M 19)

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid vragen het kabinet of uitbreiding van de gratis informatieverstrekking aan Belastingdienst en bedrijfsverenigingen en/of uitvoeringsinstellingen sociale zekerheid niet zal leiden tot een ongeremde vraag naar informatie waardoor de Kamers van Koophandel op kosten worden gejaagd? Hoe denkt het kabinet dit te voorkomen? Welke lastenverzwaring brengt deze uitbreiding met zich mee voor de heffingplichtigen?

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid vragen voorts waarom «voorhands wordt gedacht aan speciale bepalingen ten aanzien van bepaalde categorieën van ondernemingen?» Aan welke speciale bepalingen en welke categorieën denkt het kabinet? De leden van de fractie zijn van mening dat privacy voor eenmanszaken en besloten vennootschappen (de voorbeelden die het kabinet noemt) in bepaalde situaties (bijvoorbeeld afpersing) net zo belangrijk kan zijn. Welk onderscheid denkt het kabinet te kunnen maken? Hoe denkt het kabinet om te gaan met de bestuurdersaansprakelijkheid indien geen privéadressen meer worden geregistreerd?

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid vinden dat de inschrijf- en publicatieplicht terughoudend moet worden toegepast. Welke nieuwe gegevens moeten ondernemingen ten gevolge van de gewijzigde wet opgeven? Betekent dat uitbreiding van inschrijfverplichtingen?

Artikel 18 lid 4 maakt het mogelijk bij amvb gegevens en bescheiden aan te wijzen die wel geregistreerd maar niet gepubliceerd hoeven te worden. Hoe staat het kabinet tegenover de suggestie te kiezen voor het bij amvb bepalen van welke gegevens en bescheiden gepubliceerd moeten worden, zodat aanvullende verplichtingen tot publicatie een positieve motivatie vereisen? Een dergelijke constructie past bij het streven naar terughoudendheid bij het opleggen van administratieve lasten.

Waarom dient de publicatie van gegevens in de Staatscourant plaats te vinden? Ten aanzien van, toch ook niet onbelangrijke zaken als, fusies regelt het Burgerlijk Wetboek aankondiging «in een landelijk verspreid dagblad». Deelt het kabinet de mening van de leden van de fractie van de Partij van de Arbeid dat het logisch zou zijn dat ondernemingen ten aanzien van de publicatieplicht meer keuzevrijheid krijgen? In andere landen blijkt aanzienlijk goedkoper invulling te kunnen worden gegeven aan de publicatieplicht. Op welke manieren denkt het kabinet dat ten aanzien van deze verplichting kosten kunnen worden gespaard?

Deze leden vragen voorts of de regering de notitie van de Raad voor het Midden-en Kleinbedrijf betreffende het verstrekken en publiceren van gegevens door ondernemers op basis van de Handelsregisterwet kent. Kan de regering een reactie geven op de in deze notitie gedane suggesties voor vermindering van de te verstrekken en te publiceren gegevens?

De leden van de CDA-fractie gaan nader in op artikel 15, waarbij de openbaarmaking van gegevens uit ondernemingen die in het Handelsregister zijn ingeschreven wordt geregeld. Volgens de memorie van toelichting is het Handelsregister openbaar ten behoeve van het handelsverkeer. Hoe beoordeelt de regering het soms gehoorde verwijt dat de Kamers van Koophandel concurrentie-vervalsend optreden door hun wettelijk voorgeschreven registratiesysteem te exploiteren? Bijvoorbeeld als het gaat om het «verkopen» van de in art. 15 lid 2 genoemde categorieën van in het handelsregister ingeschreven ondernemingen? Volgens uitzonderingsbepalingen kan de wetgever gebruik maken van geïndividualiseerde gegevens. Is de verwerking en openbaarmaking van

sexe-specifieke gegevens van individuele natuurlijke personen mogelijk en toegestaan?

De belastingdienst en de bedrijfsverenigingen die gebruik maken van gegevens uit het handelsregister behoeven daarvoor, ingevolge artikel 16, geen vergoeding te betalen. Deze informatie, zo lezen de leden van de VVD-fractie, zal door andere instanties moeten worden opgebracht. Welke zijn die andere instanties? Kan het zo zijn dat de gemaakte kosten van een dergelijke gegevensverstrekking door de Kamers van Koophandel worden verrekend in de jaarlijkse bijdrage die een ingeschreven onderneming op grond van artikel 20 zal moeten voldoen? De belastingdienst en de bedrijfsverenigingen maken op grote schaal gebruik van gegevens uit het handelsregister met name met het oog op fraudebestrijding. Hoewel de leden van de fractie van de VVD hechten aan een goede fraudebestrijding, vragen zij hoe hoog de kosten van de informatievoorziening jaarlijks zijn. Hoe verhouden zich deze kosten met het uitgangspunt van het profijtbeginsel van de Kamers van Koophandel?

De leden van de fractie van D66 vragen of private personen geen gegevens over individuele natuurlijke personen opvragen.

Voorts vragen zij waarom de belastingdienst en de bedrijfsverenigingen geen betalingen hoeven te doen voor het verkrijgen van bedrijfsgegevens.

Waarom wordt de toegankelijkheid tot sommige persoonlijke gegevens in artikel 17 beperkt tot het OM en enige andere instanties? Zouden deze gegevens voor de beoordeling van moraliteit en bevoegdheden niet publiek toegankelijk moeten zijn?

HOOFDSTUK 4. FINANCIËLE BEPALINGEN (ARTIKELN 20 T/M 23)

In de nieuwe Wet op de Kamers van Koophandel en Fabrieken gaat onder andere een nieuwe financieringsstructuur worden geregeld. Het systeem bestaat uit een combinatie van toepassing van het profijtbeginsel en heffingen. De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid vragen of al enig zicht is op de kosten. Wat zijn volgens het kabinet redelijke tarieven die de toegankelijkheid van het register niet verminderen en de ondernemingen niet belemmeren mutaties (snel) op te geven en zich te laten registreren?

Het kabinet gaat ervanuit dat de verplichte bijdragen aan de Kamers van Koophandel niet in strijd zijn met EG-richtlijn nummer 69/336/EEG (indirecte belasting op bijeenbrengen kapitaal). In reactie hierop lopen nu bezwaren tegen de heffing. Zijn de prejudiciële vragen van het College van Beroep voor het bedrijfsleven aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen inmiddels beantwoord? Zo ja, hoe luidde dat antwoord? Waarop baseert het kabinet de mening dat er geen reden is aan te nemen dat het Nederlandse stelsel met de bedoelde richtlijn in strijd zou zijn?

Ook de leden van de fractie van de VVD wensen geïnformeerd te worden over de gronden waarop deze aanname over het niet strijdig zijn met deze richtlijn is gebaseerd. Wordt er reeds geïnticepeerd op een mogelijke negatieve uitspraak, zo vragen deze leden.

De leden van de fractie van de SGP vragen aandacht voor het volgende. De huidige systematiek voor de bepaling van de bijdrage die ingeschreven ondernemingen aan de Kamer van Koophandel verschuldigd zijn, kan in de praktijk leiden tot ongewenste uitkomsten. Als voorbeeld noemen deze leden ondernemingen die in onroerende goederen handelen c.q. daarin beleggen. Voorraden worden normaliter gefinancierd met kort geld. Bij onroerend goed gaat het echter vrijwel

altijd om hypotheke. Deze hypothecaire leningen tellen mee bij de bepaling van de grootte van de betreffende ondernemingen. De wijze waarop dergelijke ondernemingen worden gefinancierd brengen met zich mee dat de kapitaalsgegevens, waarop de rangschikking wordt vastgesteld, jaarlijks aan relatief grote schommelingen onderhevig is. Gevolg daarvan is dat de ondernemingen vrijwel elk jaar in een andere categorie vallen. Kan zulks de bedoeling van de wetgever zijn? Is het voorts reëel om hypothecaire leningen, waarmee een voorraad onroerend goederen is gefinancierd, mee te tellen bij de bepaling van de omvang van het kapitaal van de onderneming?

In het huidige Besluit bijdragen handelsregister is niet voorzien in de mogelijkheid om dergelijke ondernemingen in een lagere groep te rangschikken, danwel een lager bedrag aan heffing op te leggen dan naar maatstaf van het kapitaal. De hier aan het woord zijnde leden vragen of de regering in het nieuwe Uitvoeringsbesluit een bepaling wil opnemen die deze materie op een bevredigende wijze regelt.

HOOFDSTUK 5. OVERIGE BEPALINGEN (ARTIKELEN 24 T/M 29)

Ten aanzien van het bepaalde in artikel 26 vragen de leden van de fractie van D66 of het unieke nummer ook als consequentie heeft dat bij elke Kamer van Koophandel de gegevens van elke onderneming opvraagbaar zijn? Wanneer dit niet het geval is, is de beëindiging van de verplichting tot vermelding van plaats van inschrijving huns inziens niet verstandig.

De voorzitter van de commissie,
Vos

De griffier van de commissie,
Van Overbeeke